

„Nova Doba“
izhaja vsak petek pop.
— Rokopisi se pošiljajo
na uredništvo v Gorici, via
Pavia 17.

O glasi se računajo po
dogovoru. Rokopisi se ne
vračajo.

NOVA DOBA

(L'ERA NUOVA)

Naročila, oglasi in reklamacije
je pošiljati IZKLJUČNO UPRAVI
„Nova Doba“ v Gorici, VIA T.
CICONI št. 7
Celoletna naročn. L. 12
Polletna 6
Četrletna 3

Cena oglašom trgovca, obrt-
nikov za vsak 1 mm višine v
širini 1 kolone L. 0.30; za
osmrtnice, vabila itd. pa L. 0.60.
Večkratni inserati po dogovoru.

Leto delovanja - Un anno di attività

Z današnjim dnevom poteče leto dni, odkar je izšla naša prva številka pod imenom „Glas julijske Benečije“. Bilo je še v polnem vrvežu fašistovske revolucije, ki so se v vdeležili tudi Slovenci, katerih sodelovanje pa bi prišlo ob vsako vrednost, ako bi pri napočitvi druge fašistovske ure ne vrgli svojega glasù v tehtnico. Ure bojov so stekle in treba je bilo duševne obnovitve. Da se pa učinki revolucije pravilno razmahnejo tudi med slovenskim ljudstvom, ki je bilo sistematično vzgojevano v protidržavnem duhu, je bilo treba glasila, s katerim se je v zgodovini Slovencev v Italiji otvorila.

Nova Doba.

Kot pravilnejša označba naše akcije je stopilo to ime tudi na čelo časopisa, ki je odslej zastopal strujo Slovencev, ki hočejo ostati zvesti italijanski državljanji brez pridržkov dobro vedoč, da je to edini način do vzajemnega spoštovanja in sporazuma med slovenskimi in italijanskimi državljanji ene države.

Vedno hujskanje nedolžnega slovenskega prebivalstva proti vsemu, kar predstavlja državno suverenost v naših krajih, je vzdrževalo pri nas neznosne razmere, ki so piesedale vsem, ki so bili dobre volje in hoteli izvrševati svoje dolžnosti kot italijanski državljani. Danes se lahko reče, da je pretežna večina našega prebivalstva tega prepričanja, le nekateri se ne morejo pomiriti nad našim »protinarodnem« delovanju, ker ne morejo razumeti, da smo mi prišli pod Italijo in ne Italija pod nas.

Mnogo je seveda kriva na tem

degenerirana demokracija,

ki je tudi mnogim našim ljudem zmešala glave, ker so naenkrat prišli, v državo neizmerne svobode, o kateri so mislili, da jo lahko vsak po svoje tolmači. Zato pa tudi ni mogel vspeti komunizem, kakor se mu po drugi strani tudi demokracija ni mogla uspešno postaviti v bran. Splošna povojna zmešnjava je mnogo pripomogla k temu, da je prišlo politično vodstvo v roke šarlatanom, ki so videli v ljudstvu molzno kravo ali osla, ki ničesar ne razume.

Pri nas se je izraževalo nepojmovanje položaja v oboževanju neke avtonomije, ki je bila v očitnem navskrižju z državno mislijo. Avtonomija je lepa stvar, ako se pravilno vporablja, toda če ima postati tabor odpora proti državi, mora zapasti poginu. Tudi v Italiji je razvito avtonomno življenje, a preko nacionalnega načela ne sme in ne more stopiti. Več vredna kot zgodovinski ostanek avstrijske zakonodaje je pač ustvaritev

kaste političnih veljakov,

ki nam je stala vedno pred očmi. Ne more se dopuščati v stvarih javnega življenja vsakega-k besedi le za to, ker je državljani, ampak le tedaj, kedaj je podal kdo v svojem življenju dokaze, da zastonj kot človek vrednote, ki so za skupnost dragocene. Beseda državljani ne pomeni za nas ničesar, ako dotičnik ni izrazil predstavnika države. To pa ne more biti vsak v enaki meri, radi česar se morejo dopustiti k vladi le oni, ki so predstavitelji državne misli v največji meri. In to so lahko tudi Slovenci, ki niso zamaknjeni v kako drugo državo.

Ta kasta političnih veljakov se mora pri nas ustanoviti in gojiti, kajti za tem stremi ves Fašizem. Danes še marsikdo dvomi, da bo Fašizem obstojal. Mi mu lahko mirno rečemo, da mora in bo obstal, ker je Fašizem naravna prikazen.

Pred letom dni,

še sanjali nismo, da zadenemo na toliko priznanja med ljudstvom, kakor smo za tekom leta želi. Vsakdo si mora v svojem srcu priznati, da za nas je le ta pot prava. Z večnimi protesti ne pridemo nikamor. Mi rabimo italijansko naklonjenost za vsako ceno in se moramo vsled tega zanjo potegovati.

Zategadelj je naš ton tudi popolnoma drugačen od drugih slovenskih listov, ki hočejo, da ostane odprt prepada med nami in italijanskim narodom, do čim smo mi prepričani, da je treba intenzivne duševne fuzije, za katero mi neumorno delujemo in bomo do konca delovali.

UN ANNO DI ATTIVITA'.

Col giorno di oggi è decorso un anno, dacché è stato pubblicato il nostro primo numero sotto il titolo »La voce della Venezia Giulia«. Ciò avvenne ancora nel pieno trambusto della rivoluzione fascista, a cui presero parte anche degli Sloveni, la cui collaborazione sarebbe però rimasta senza valore, se allo scoccare della seconda ora del fascismo non avessero fatto sentire anche la propria voce.

Le ore di battaglie cruenti sono spirate e quindi si presentò la necessità del ristaurò spirituale. Affinchè però gli effetti della rivoluzione si valorizzassero anche fra la popolazione slovena, finora sistematicamente educata nello spirito antinazionale, era necessaria la creazione di un organo, con cui si cominci nella storia degli Sloveni in Italia.

Un'era nuova.

Essendo questa la più corrispondente denominazione della nostra azione, fu rimpiazzato il titolo del giornale con questo che d'ora innanzi rappresenta la corrente di quegli Sloveni, che vogliono restare dei fedeli cittadini italiani senza riserve di sorta ben sapendo che questa sia l'unica maniera per arrivare alla reciproca stima ed intesa fra i cittadini all'glotti ed italiani del medesimo Stato.

Il continuo sobillamento dell'innocente popolo sloveno contro ogni segno della sovranità italiana nelle nostre Province creò da noi delle condizioni insopportabili che schifarono tutti i bene disposti e coloro che volevano assolvere i propri doveri da cittadini italiani. Oggi si può dire che la parte prevalente della nostra popolazione è di questo convincimento, solo alcuni non possono acquietarsi alla nostra opera »antinazionale« non potendo comprendere, che chi è venuto sotto l'Italia siamo noi e non è l'Italia ch'è venuta sotto noi.

Molta colpa naturalmente ne ha la democrazia degenerata,

che fece perdere la ragione anche a molta nostra gente che passata ad uno Stato di libertà smisurata, credeva di potersi interpretare la libertà per proprio tornaconto e comodo. Gli è perciò però che nè il comunismo potè affermarsi nè la democrazia potè combatterlo efficace-

mente. La generale barabonda postbellica contribuì molto che la Direzione politica passò nelle mani di ciarlatani che videro nel popolo la mucca o l'asino che nulla comprende.

Da noi si estrinsecò l'incomprensione della situazione politica nell'adorazione di un'autonomia in aperto contrasto coll'idea dello Stato. Certamente la autonomia è una bella cosa al suo giusto posto, ma adoperata come mezzo di resistenza contro lo Stato, cessa la sua ragione di esistenza. Anche in Italia c'è una vita autonoma, ma il principio nazionale non può e non deve soffrirne perciò. Più come questo rimasuglio storico della legislazione austriaca vale la creazione di

una casta di valentuomini politici, che ci stava sempre al cuore. Non è ammissibile che nelle cose pubbliche possa interloquire chiunque solamente pel merito di esser cittadino italiano, ma potrà essere ammesso solo allorquando avrà dimostrato nella sua vita di possedere come uomo dei valori che sono preziosi alla collettività. Ad esempio: essere nazionalista non significa niente, se colui che usa chiamarsi così, non può esprimere con fatti il concetto del nazionalismo. E questo non può ognuno in misura uguale perciò al governo non possono essere ammessi che coloro, che rappresentino l'idea dello Stato in misura adeguata. Ma questo possono fare anche gli Sloveni che non siano ipnotizzati da qualche altra idea dello Stato.

Tale casta di valentuomini politici deve istituirsi e mantenersi anche da noi essendo questo la mèta del fascismo. Forse oggi pensa ancora qualcuno che il fascismo non si manterrà. Ma noi gli possiamo assicurare che deve e dovrà mantenersi essendo il fascismo un fenomeno naturale.

Un anno fa

non abbiamo nemmeno sognato di incontrare tanto consenso fra la popolazione come lo abbiamo avuto nel corso dell'anno. E ognuno nel suo cuore deve convenirsi che questa sia l'unica via giusta. Con eterne proteste non raggiungeremo niente. Noi ad ogni costo abbiamo bisogno delle simpatie italiane e dobbiamo perciò ambirle.

Gli è perciò che il nostro modo di scrivere si distingue da quello degli altri giornali sloveni che vogliono mantenere l'abisso fra la popolazione slovena e quella italiana, mentrecchè noi siamo convinti che ci occorra un'intensa fusione spirituale che noi agognamo, ed agogneremo sempre.

Obisk španske kr. dvojice.

Kakor je že bilo napovedano, v torek se je izkrcala španska kr. dvojica, kralj Alfonz in kraljica Viktorija v Genovi, kjer so jih italijanski zastopniki v prvič pozdravili.

Od tod je kr. par odpihal proti Rimu, kjer so bile zato nalašč pripravljene svečanosti s kraljevim sijajem. Kr. dvojica je po pozdravu našega kralja in kraljice obiskala Sv. Očeta, ki ju je jako prijazno sprejel. Nato so se vršili zopet sprejemi v kvirinalu, v palači Berberi, na sedežu rimskega fašija itd. itd. Povsod so bili držani govori večjega ali manjšega političnega povdarka, toda prostor nam ne dopušča opisovati svečanosti in

govore na drobno. Hočemo le opozoriti na politično važnost tega obiska.

Španska politika

je bila dosedaj strogo rezervirana. Znano je, da se tekom vojne nikomur ni posrečilo spraviti Španije iz svojega nevtralnega stališča. To pa pred vsem za to, ker je bila Španija gospodarsko neodvisna od vojujočih se držav in ker je bila v notranjosti tako zrahljena, da ni bilo mogoče niti misliti na vojaški pohod.

Vzrok tej moralni propalosti v Španiji so bile dolgoletne meščanske vojne, ki so popolnoma pokopale ugled državnih oblasti, pozneje pa nesrečne vojne, v katerih so zgubili Španjci svoje najlepše kolonije.

Tudi se je že delj časa gibalo v Španiji nekaj podobnega kakor pri nas fašizem, le da je zadobil tam ime »somaten«.

Fašizmu nenaklonjeni italijanski tisk nam je poročal, kakor da so to nekaki »avtonomisti«, ki so zoper revolucijo, toda sedanji ministerski predsednik in general

Primo de Rivera,

ki je vprizoril vojaško revolucijo in odstavil vlado, je sam načelnik mogočne organizacije somatencev, ki odgovarja naši milici. Septemberska revolucija v Španiji se je potemtakem rodila iz iste duševnosti kakor naša fašistovska, kar sicer priznava sam Primo de Rivera v svoji napitnici na Mussolinija, ki ga imenuje duševnega očeta španskega pokreta. Značilno je pa tudi, kar mu odgovarja Mussolini, ki pravi med drugim:

»Ko smo slišali prošlega meseca septembra o vašem gibanju smo kljub temu, da je treba vpoštevati različnost načina in okoliščin, mislili, da gre za isti cilj: osvoboditi življenjske moči naroda od osodepolnega upliva preživelih političnih naukov in moč, ki so nezmožni, da bi prevzemali težko odgovornost poveljevanja. Italijanski fašizem ima kratko zgodovino, toda prepolno bitk in žrtev. Na tisoče se štejejo mladi fašisti, ki so se nevstrašno bojevali in umrli za to, da iztrgajo Italijo nevarnosti, da pogine v razdor in zmešnjavi.

Čeravno pa je fašizem tipičen fenomen italijanskega značaja, ni dvoma, da so nekatera njegova načela splošne vrednosti, kajti mnogo držav je trpelo in še trpi radi popolne degeneracije demokracijskih in liberalnih sistemov. Ljubezen do discipline, gojenje lepote in moči, pogum odgovornosti, zaničevanje nizkotnosti, želja po resnici, ljubezen do ljudstva brez hlimbe, to so temeljna načela fašistovske duševnosti, ki zamorejo služiti tudi drugim državam«.

Sicer pa je

politična važnost

tega obiska iz več pogledov velika. Pred vsem gre za poglobljenje prijateljstva med dvema v znamenju fašizma sočustvujočima državama. Drugič se polaga temelj novi politični in gospodarski konstelaciji v Evropi. Nočemo biti prenageli v političnih sodbah, toda mislimo, da se ne motimo, ako vidimo v tem koraku prvo stopnjo h konkretiziranju latinskega bloka v Evropi, saj v Ameriki je že itak dovršen čin.

Dokaz temu je tudi dejstvo, da toliko domače kakor tudi vnanje časopisje na dolgo in široko razpravlja o tem dogodku, kakor bi bil zgodovinske važnosti.

Mussolinijev govor v Senatu.

Med splošno pozornostjo je bila dne 16. t. m. otvorjena seja rimskega senata, ker se je z napetostjo pričakovalo, kako bode Mussolini obrazložil svojo vnanjo politiko pred senatom kot zastopnikom italijanskega naroda.

Govor je bil seveda preobširen, da bi ga mogli prinesiti v celoti, vendar važnejši deli se nam zdé vredni, da jih prinesemo v prevodu, ker pojasnjujejo mednarodni položaj, ki se nam zdi večkrat skozi časnikanska poročila zagónčen in nerazrešljiv.

Sredi občega zanimanje je stalo seveda

reparacijsko vprašanje,

s katerim je prevzela Mussolinijeva vlada težko dedščino, kajti dne 31. decembra 1922 je spadel zadnji plačilni odlog, ki je bil dovoljen leta 1922 Nemčiji. Med tem pa je že nemška vlada si oročila reparacijski komisiji, da ne le ne more sprejeti za leto 1923 plačilnega vspeha, ki je bil določen v Londonu leta 1921, marveč tudi ne občutno znižanega reparacijskega programa za leto 1922. Nemška vlada je zaprosila vsled tega nov in popustljivejši odlog svojih obveznosti in radikalno revizijo istih v svrhu, da bi dosegla popuste. Francija se je pa odločno zoperstavljal vsakemu nadaljnjemu odlogu. Opirala se je na številne poskuse berlinske vlade, da bi se odtegnila prevzetim obveznostim, s čemer je opravičila trditve, da išče odločno način, kako bi se odtegnila vsakemu plačilu. Francija je odločno povdarjala potrebo uporabe prisilnih sredstev in dosledno zasedbo nekaterih nemških industrijskih središč. Anglija pa, ki je od svoje strani bila presenečena vsled fantastično naraščajočega padanja nemške marke in posledic v konkurenčnem oziru za angleške trge, je bila naklonjena dovoljenju nadaljnjih odlogov in znižanju dolga ter je nasprotovala načelu, da se naj vzamejo zastavila.

Da bi se moglo najti izhodišče iz te zagate, je bila sklicana meseca decembra 1922 londonska konferenca, na kateri je zadobila naša vlada vtis, da v Evropo se ne povrne mir ne z uporabo novih začasnih in delnih vkrepov kakor so bili do sedaj običajni, ne s pretresovanjem razlogov, ki govore za in proti zasedbi ruskega ozemlja oziroma nemških krivic in francoskih pravic. Le splošna preuredba celega vprašanja bi zamogla privedi do organične in pravične rešitve teh spornosti, radi česar je predložila italijanska vlada

svoj lastni načrt,

ki je odgovarjal temu naziranju. V tem načrtu je bilo izraženo načelo, da je reparacijsko vprašanje spojeno z vprašanjem medzavezniških dolgov, da je treba nemški dolg znižati, da si je treba zagotoviti izvrševanje plačil brez jamstev na podlagi vojaških zasedb in dovoliti Nemčiji nadaljne odloge ter dovoliti tudi odplačevanje v naravi.

Ta načrt je bil plod dolgega proučevanja in bogatihkušenj naših zvedencev v reparacijski komisiji. Z njim se je hotelo poravnati nasprotja, kajti dočim se je Franciji dalo potrebna jamstva, se je istodobno dovolilo Nemčiji tudi zadostnega oddiha, tekem katerega bi zamogla pokazati svojo dobro voljo in zadostiti prevzetim obveznostim. Kakor izhaja iz stenografskih zapisnikov je gosp. Theunis ugotovil, da italijanski predlog spaja vprašanje nemških reparacij z medzavezniškimi dolgovi. Kar se pa tiče gosp. Poincaréja je isti izjavil, da italijanski memorandum služi lahko kot podlaga za razrešnje reparacijskega vprašanja. Sooč po besedah gosp. Theunisa je izjavil Poincaré, da vzame v plačilo bone serije C in Bonar Law je celó privolil, da Anglija prevzame riziko plačati Ameriki več kakor more dobiti od zaveznikov in Nemčije.

Neizpolnjevanje Nemcev.

Zadrega kaj naj se stori po zapad-

losti zadnjega odloga z dnem 31. decembra 1922 je postajala vedno večja. Da se olajša vladam sporazum, se je zlasti na posredovanje italijanske vlade dovolil še nadaljnji odlog 15 dni. Večjega odloga ni bilo mogoče dovoliti, ker je bilo že itak neoporečno ugotovljeno, da je bila Nemčija v zastanku z dobavanjem lesa. Italijanska delegacija se je sklicevala na medzavezniški dogovor z dne 21. marca 1922, glasom katerega bi morala Nemčija izostale dajatve poravnati v denarju. Reparacijska komisija se je tudi postavila na to stališče in prijavila zavezniškim vladam nemške neizpolnitve za sankcije v mislu že navedenega dogovora z dne 21. marca 1922.

Pri naknadni konferenci pa, ki je bila sklicana za dne 3. januarja v Parizu, je bilo že jasno, da si je hotela Francija že za vsako ceno in bodisi tudi s prisilnimi sredstvi zagotoviti izpolnitev reparacijskih odplačil. Pri tej priliki je prišla Anglija nenadoma na dan z lastnim načrtom. Po tem načrtu bi dobila Nemčija nadaljni plačilni odlog, ter popust dolga, zavez. pa, temu primerne olajšave pri vračevanju svojih dolgov Angliji. Toda kljub tem navidezno ugodnim pogojem, je predlog izostal, ker se je konferenca razšla še predno je prišel v podrobna razpravo angleški predlog, ki je med drugim zahteval od Italije ogromnih žitev, kakor na pr. popust pol-druge milijarde vojne odškodnine, odstop 650 milijonov lir Angliji v last, odpoved vsem neizpolnjenim dajatvam, gotovost, da bi pri vračevanju prišla Italija na zadnje mesto itd. itd.

Vse to in posebno dejstvo da se Italija ne more odpovedati denarnim kreditom, je povzročilo, da za predlog, ki je prišel itak prepozno, ni bilo nikakega ogrevanja od nobene strani.

4. januarja je že francoski poslanik stavil vprašanje na italijansko vlado, je-li hoče sodelovati pri inženirskem poslaništvu, ki ga je nameravala odposlati Francija v svrhu kontrole dajatev v Porurje. Italija je z ozirom na takratni politični položaj morala privoliti v sodelovanje pridržaje si pa sodelovati s francoskimi inženirji le dokler se delovanje omejuje na mirne akcije.

10. januarja pa je bila naša vlada obveščena, da namevava Francija v zaščito svojih inženirjev odposlati v Porurje nekaj vojaških oddelkov, kateremu se pridružuje tudi belgijsko vojaštvo.

Neudeležba Italije ne bi bila mogla zabraniti zasedbe Porurja, ki jo je izvršila Francija tudi kljub angleškemu odporu, ki je bil konečno bolj formalen kakor drugo, kajti drugače bi že itak zrahljeni sporazum le ojačil nemško pasivno rezistenco in bi v slučaju francosko-nemških pogajanj izločil vsako našo udeležbo. Ze radi tega sem že 16. januarja zahteval od Francije izrecno izjavo, da ne sklene nobenega dogovora v industrijskem pogledu z Nemčijo, ako se ga ne udeleži tudi Italija.

Popolen disinteres od naše strani pa bi nas spravil ob možnost preskrbovati se s premogom. Temeljem tostvarne mirovne pogodbe bi morala namreč dobiti Italija osem milijonov ton premoga, koja količina pa je bila znižana od reparacijske komisije na tri milijone 600 tisoč ton. Italija je v dobi od januarja do oktobra 1923 dobila milijon in 370 tisoč ton premoga. Pri tem naj se pomni, da razven na angleških trgih je drugod težko preskrbovati se s premogom. Skušali smo preskrbeti se na gorenjskeških trgih, toda ko je bila kupčija že sklenjena je ni bilo mogoče izvršiti, ker bi premog stal več kakor če bi bil kupljen v Cardiffu.

Od tedaj kljub vsem diplomatskim posredovanjem se položaj v Porurju bistveno ni spremenil.

Danes celó se nahajamo na dramatični točki te zgodovine. Konferenca poslaničnikov v Parizu proučuje ravno vprašanje vojaške kontrole nad Nemčijo in

povratka prestolonaslednika v Nemčijo

Italijansko stališče.

Treba je jasno povedati, da zahteva izročitve prestolonaslednika je zmota, kajti to bi pomenilo ustvarjati si nove zagate, iz katerih ne bo mogoče razmotati se brez novih zapetljajev.

Pred vsem mi je na tem ležeče, da izjavim, da italijanska vlada ne bi mogla odobravati nadaljne zasedbe nemškega ozemlja. Treba je imeti pogum in priznati, da nemški narod obstoja. 61 milijonov prebivalcev živi v Nemčiji, 10 do 12 drugih milijonov pa živi v Avstriji in drugih krajih. Ni mogoče misliti in ne sme se misliti na uničenje tega naroda. Je to narod, ki je imel svojo civilizacijo in ki jutri bo lahko zopet bistveni del evropske civilizacije.

Katero je vsled tega stališče italijanske vlade?

1) Znižanje nemškega dolga na pametno mero in proporcionalno znižanje medzavezniških dolgov.

2) Zadostno število let v odplačevanje tega dolga; saldo za reparacije v naravi;

3) Potrebna zastavila in jamstva;

4) Izpraznitev Porurja po zadobitvi potrebnih jamstev;

5) Nobeno vmešovanje v notranje nemške zadeve, ampak obratno moralno in politično pomoč oni vladi, ki se ji bo posrečilo vzpostaviti red in gospodarstvo v Nemčiji.

6) Nobene teritorialne spremembe.

Kakor pred letom dni, tako je tudi danes Italija pripravljena hoditi v tej smeri in pristati na vse poskuse, ki bi bili v tem smislu usmerjeni.

Krfska afera.

Sedaj prehajam k najvažnejši točki svojega ekspezeja, ki zadeva Krf in Društvo narodov. Koncem meseca avgusta je bil dovršen v Janini grozoviti zločin, ki ga je obsojal ves civilizirani svet. Radi čudne zamude v komunikacijah mi je došla vest o umoru še le 28. avgusta zvečer. Posvetoval sem se z vojaškimi poveljniki in se odločil odposlati poziv, ki ga poznate. Med tem časom se je zbiranje čet in mornarice izvršilo s tako naglico, da so po zapadlosti poziva, to je v dobi 36—40 ur, dne 31. avgusta ob štirih popoldne bile že zasidrane naše ladje s 6000 vojak pred otokom Krfo. V obvestilu, ki sem ga poslal na velevlasti, sem označil značaj zasedbe otoka Krfa kot začasen.

Gospodje, ne smeste misliti, da je bil zaseden otok Krf edino radi jamstva, zasedba je bila tudi izvršena, da se povzdigne ugled Italije. Ne vem če imate navado čitati balkanske časopise in zlasti atenske. V teh državah, odkar smo izpraznili Valono, smo prišli ob vsak upliv. Grška se je zatekla jako spretno k društvu narodov trdeč, da slučaj spada pod določila §§ 12, 13 in 15 štatutov društva narodov. Društvo narodov se je vrglo na to epizodo s pravo blaznostjo in sicer pred vsem, ker se je šlo za razmotanje dramatične epizode in ker v dobi zborovanja tega društva bi se njegov ugled z rešitvijo tega spora silno povzdignil.

Povabil sem italijansko komisijo v Genfu, da vzdrži načelo nepristojnosti. Pred vsem se mi je namreč zdelo sumljivo tako živahno zanimanje društva narodov za to zadevo, dočim je malo mesecev poprej, ko se je šlo za upravno preiskavo v sarski kotlini, zadostoval kisel obraz Francozov, da je vse skupaj padlo v vodo. Dalje pa tudi ne morem dopuščati, da bi se z moralnimi in torej najvažnejšimi interesi Italije igrane nepoučene in oddaljene države.

Bitka v Genfu.

Bitka v društvu narodov v Genfu je bila jako ostra in težka. Vsa zmes socialistioidične in plutokratske demokracije je bila iz sebe, ker vodi danes Italijo fašistovska vlada. Genfska bitka je bila zmagovito zaključena. To je splošno

mnenje. Vprašanje je bilo predloženo konferenci poslaničnikov v Parizu. Bila bi po mojem mnenju velika zmota, ako bi jo polomili v Parizu pred zvedenci s pravno podlago, potem ko smo jo dobro odnesli iz Genfa. Sicer pa je konferenca poslaničnikov v bistvu sprejela italijanske zahteve, ki itak niso bile pretirane. Leta 1916. ko se je izvršil poboj francoskih mornarjev v Atenah, so bile francoske zahteve neprimerno ojustrejšje. Izjavljani tudi, da brez zasedbe otoka Krfa, Italija ne bi bila dosegla nikakega zadoščenja. Do zadnjega hipa, ko sem že dal povedati, da zapusti italijansko brodovje otok Krf in se vrne v Italijo, je iskala Grčija še zvijačna pota, da bi spravila vprašanje plačila 50 milijonov odškodnine pred mednarodno sodišče v Hag. In še le ko sem dal z nova povelje, da naj se brodovje vrne na Krf in se je isto ob eni uri popoldne zopet prikazalo na krfskem obzorju, se je Grčija še le odločila plačati.

Sicer pa je krfska epizoda važna radi tega, ker je društvo narodov pokazalo svoje lice napram italijanskemu narodu. Sicer pri nas ni bilo nikdar velikega zanimanja za to društvo, v katerem manjkata dva najvažnejša činitelja evropskega kontinenta, namreč Rusija in Nemčija, ne govorimo pa o Ameriki, ki je ustvariteljica tega društva, a kljub temu bojkotira to svojo stvarbo. Kakor stojé sedaj stvari je društvo narodov anglo-francoski duet, pri katerem igra Italija le podrejeno vlogo. Zadoščajo številke v dokaz: Anglija vzdržuje v društvu, narodov 226 uradnikov, Francija 180, Švica 178, Italija 25. Še važnejši pa so prispevki, pri katerih lahko opazimo, da zahteva Anglija več kakor plačuje sama za svoje uradnike. Dobiva namreč 3,265.000 lir, plačuje pa 2,583.000 lir, Francija dobiva, 2,499.000 lir, plačuje pa 2,210.000 lir, Italija dobiva 480.000 lir, plačuje pa 1,600.000 lir. Od šestih komisij, ima v peterih večino Francija, v eni pa Anglija, Italija pa v nobeni. Potemtakem zavzema Italija v vsakem oziru podrejeno stališče in nastaja vprašanje, ali bi bilo umestno še nadalje ostati ali pa izstopiti.

In vendar Italiji kaže ostati še vedno v društvu narodov iz raznih ozirov. Pred vsem je treba odpovedati izstop dve leti poprej in torej pustiti med tem časom, da drugi za hrbtom sklepajo o naših zadevah. Kaj to pomeni smo skušali v Parizu, ko so se tekem mirovnih pogajanj naši zastopniki ogorčeno odstranili. Za časa zborovanja društva narodov v Genfu sta še dve državi zaprosili za vstop v zvezo narodov. Konečno bi pomenil izstop iz društva narodov kršenje versailske mirovne pogodbe in vseh drugih mirovnih pogodb, katerih bistveni del so štatuti društva narodov.

Kakor stvari stoje sedaj, ni mogoče govoriti o kakem izstopu iz društva narodov, pač pa sem že govoril z Brumontom, da bi prišli vsi narodi do enakih pravic v društvu narodov, kajti sedanjí položaj je za nas skoraj nevzdržen.

Reško vprašanje.

To je ena najžalostnejših dedščin naše vnanje politike. Da bi dobili Reko, gospodje, smo se odpovedali Dalmaciji, smo se odpovedali Šibeniku, ki bi nam mogel biti drag ne le za to, ker se je v tem mestu porodil Nicolo Tommaseo, ampak pred vsem za to, ker bi nam služil kot trdno morskó oporišče. Napravili smo iz Zadra zgubljeno mesto, ki bo moglo živeti le od naših podpor in kateremu smo še v zadnjem trenutku morali ustvariti okolico, iz katere naj bi dobival vsaj živež. In kljub temu nismo dobili Reke.

Vi veste, da sem svetomargeritske dogovore predložil senatu in poslanski zbornici. Nisem pa pokazal pisma grofa Sforza, ki obstoja v resnici in ki ga ni vredno utajevati, čeravno se ga je do danes trdovratno tajilo. Paritetična ko-

misija se je sestala, je razpravljala, a ni ničesar sklenila, kajti reško vprašanje spada v vrsto skoraj nerazrešljivih vprašanj. Predlagal sem Jugoslaviji priprosto in pravično, skoraj bi rekel človeško rešitev, s katero se jemljejo v ozir potrebe obeh narodov in ki zamore postaviti res premostitev težkoč med Italijo in Jugoslavijo. O tem predlogu tečejo pogajanja te dni z željo, da se doseže sporazum.

Na vsak način pa me veseli, da z morem izjaviti, da italijanska vlada ni zamaknjena le v ta del jadranskega vprašanja. Reka je prej trn v našem boku kakor pa problem. Politika velevlasti mora namreč imeti širša obzorja. Toda med tem, ko se ta pogajanja razvijajo sem poslal v Reko gubernatorja in sicer generala Giardino. Zakaj? Ko je bila razpuščena Zanellijeva konstituenta, je padla vlada v roke dr. Depolija, ki te časti ni iskal, ampak se ji je nasprotno odtegoval. 13 do 14 mesecev je z veliko težavo prenašal svoje breme, dokler položaj mesta ni postal neznosen radi duševne in materialne bede. Poslal sem v Reko generala Giardino tudi iz drugega vzroka, da zadobim namreč matematično gotovost, da se bode katerakolisibodi končna rešitev točno izvršila.

Splošno priznanje.

Konečno je Mussolini orisal še na splošno evropski položaj in ugotovil obče zboljšanje, zlasti pa v Italiji, kjer je prevzel fašizem rekonstruktivno nalogo in že dosegel tisto enotnost v narodnem duhu, da se lahko z dostojnostjo postavi v bran za domovinske interese, ako to zahtevajo okoliščine.

Kdor zasleduje Mussolinijev govor mora občudovati odkritosrčni ton, ki preveva njegove besede, pogum, s katerim opisuje razne epizode v diplomatski zgodovini ne glede na prijatelje in nezaveznike, ravnost mišljenja, ki se protivi vsaki krivici in široko duševno obzorje, ki presoja z razumom brez bolestne sentimentalnosti razvoj političnih dogodkov.

Ni torej čuda, da je njegov govor žurno priznavanje senata, v vnanjosti pa razne komete. Govora so zlasti veselili Nemci, ki so se bali, da bode Italija francosko aventuro do konca podpirala. Kisli obraz so urezali nekateri francoski časopisi, ki so plačani od Poincaréja, sicer pa večina angleških listov odobrava Mussolinijev možki nastop.

Iz tega govora posnemamo torej sedanjí evropski položaj, pri katerem pričinja Italija igrati ulogo velevlasti, ki ji pritiče.

Ko bi naše ljudstvo poznalo osebno gosp. Gobetti-ja, bi se nehoté spomnilo na gosp. Besednjaka, kateremu je v domišljavosti in mačjemu nastopu popolnoma enak.

Kdo je Salvemini? Tudi Salvemini mora služiti našim gosp. nasprotnikom kot orožje. V predzadnji številki se »Straža« nanj sklicuje.

Ta je tudi naš osebni znanec, pa vendar mož popolnoma drugačnega kalibra kakor Piero Gobetti.

Salvemini je zgodovinar, nasprotnik filozofskih diskusij, mož, ki sili neposredno za resnico, blagega značaja, ki je premagal duševne meje narodnosti in se s tem nehoté postavil na irealna tla.

Na irealna tla se je postavil mož tudi s tem, da se izdaja za demokrata, kar pa v resnici ni.

Mož se sam sebe ne razume. Za to pa si je nakopal tisoč neprilik in med tem tudi sovražstvo fašistov, radi česar se je moral najbrže zateči v London, kjer živi danes takorekoč v prognanstvu.

Vendar pa kakor rečeno nima Salvemini nič skupnega s Stražarji, in mi želimo le to, da se spravi čimpreje v soglasje s svojo domovino, katero gotovo ljubi iz dna svojega srca.

Tudi Kralj? Tudi španjski kralj mora služiti »Goriški Straži«. Sluga, ki je pobral kraljev »čik«, je po Stražinem mnenju prototip vladnega hlapca in paritjota in — seveda nas.

Mi pa vprašamo te gospode, če bi bilo prav, da bi veljal cestni pometać toliko kakor kralj, ignorant toliko kakor učenjak, trgovec toliko kakor papež, škof toliko kakor Zveličar itd. Ali je to vaša demokracija in svoboda?

Potem Vam povemo, da kljub temu ljudstvo za tako enakost in svobodo nima smisla. Saj imaje celo ovce svojega naravnega voditelja.

Iz Brd nam pošiljajo in priobčujemo:

Upravičen protest.

Takoj ob začetku vojne je poveljstvo naše vojske uvidelo potrebo gradnje ceste iz Vipolž v Kojsko. Zato je tudi dalo zgraditi to jako složno in skoro ravno cesto, da se je izognilo raznim klancem dosti daljše ceste po Brdih.

Ta cesta je bila vedno, tudi za časa avstrijske okupacije, vzdrževana v najboljšem stanju; po njej je ljudstvo z veliko ekonomijo časa in prevoznih stroškov hodilo in prevažalo blago. Dasi je bivša Avstrija poskusila na vse mogoče načine zadovoljiti obmejne prebivalce, se vendar niso vresničile stoletne sanje Bricev. Naša vojska pa je že v nekolikó mesecih izvršila to ogromno delo ki je stalo več milijonov lir. Sedaj to orjaško delo, ki je stalo toliko truda in ogromnih stroškov nam preti biti ničeno vsled kaprica onega g. Oskarja Kumar, ki je v svoji ljubosumnosti in trdovratnosti ogradil lasten svet (kakih 500 m), po katerem je šla cesta. Pustimo na stran ono vljudnost in naklonejnost, ki jo izkazuje ta gospod vsem svojim soobčanom in sploh Bricem, kateri so imeli toliko koristi od ceste, toda nikakor ne moremo pamisliti, da bi oni uborni laponjev svet 500 m dajal toliko vina, da bi ga moral gosp. Kumar objokovati.

Keř pa dozda vsi tostvarni predlogi sosednjih prizadetih občin niso nič izdali, se tem potom obračamo naravnost na merodajna oblastva, da bi se zgoraj rečena cesta zopet vzpostavila ter da bi gosp. Kumar odstopil kos sveta koder gre cesta, kakor so to napravili mnogi drugi posestniki, ki sedaj niti od daleč jim ne misel ne pride, da bi protestirali.

Za vojske na dopustu.

Urad vojaškega okraja v Gorici poroča sledeče:

Glasom v poslednjem času od vojnega ministristva izdanih odredb morajo vsi podčastniki in priprosti vojaki iz drugih vojaških okrajev, bivajoči sedaj v tem okraju na vojaškem dopustu, natančno naznaniti zgoraj navedenemu uradu svoje bivališče (občino, ulico in hšt.), svoj prvotni naborni okraj, razred in šte. matice. Na ta način se izognejo

raznim neprilikam in nepotrebim, ki jih kršiteljem postav suje § 22. vojaškega reda.

Namen te odredbe je, da vsi vojaki na dopustu, ko bi imeli biti vpoklicani, bodo službovali v okraju, kjer bodo tvorili pomožne čete okraja.

Biciklisti in »luminčiki«. — Vsakdanja kronika nam dokaj pogostoma naštevata ponočne nesreče, ki so se po večini odigravale vsled pomanjkanje luči. Kolikokrat ti zvečer pridirja biciklist brez luči v hrbet, ali v najboljšem slučaju ti prav za uhom požvižga, naj bi se mu umaknil, toda po navadi je že prepozno. Sedaj pa so začeli varnostni organi na te ponočne ptičke bolj paziti. Tako so varnostni organi v nedeljo ponoči ustavili nekega Brajček Franca, ker je z biciklom vozil po mestu brez luči.

Namišljeni fašisti. Pred dnevi je ponočna straža zvečer v pozni uri aretirala v baru »Gremese« nekega Bressana in Culota, ker sta nosila divizo narodne milice, ne da bi bila vpisana v Fašij.

Protest iz Sv. Križa na Vipavskem je priobčila obrekljiva »Goriška straža« in po njej »Edinost«. Nič več in nič manj ko ravno 200 očetov z glavarjev družin je podpisalo protest proti italijanščini v ljudski šoli. Ko smo prejeli famozni protest v roke, smo šteli podpise iz same radovednosti, ako se morda njegov oče, ki se je sramoval podpisati se, ni vstrel, ker se nam je zdelo število 200 prenzko, kajti občina šteje nad 360 hiš in blizu tristo šol. otrok.

Ali glej čudo: našli smo niti 150 podpisov; vprašamo: kje je pa družih nad 50 podpisov?

Vidite, gospod urednik, tako se farba javno mnenje!

Vredno pa je, ogledati si ta exemplar tudi od druge strani. Rekli smo že, da je spisal protest političen mogotec pri nas, a ga ni podpisal. Drugi tak junak ki tudi ni imel toliko poguma, da bi bil protest podpisal, je pa pošiljal svoje zapupnike, naj pobirajo podpise od hiše do hiše.

Zvesti sluga župnikov in županovi so pač storili svojo dolžnost ter so bili celo preveč goreči. Trdili so celo, da je došel odlok, naj se starši s podpisi izjavljajo, ali so za slovenske, ali italijanske šole. In ljudje so šli na limanice in so podpisavali, kajti vlada tako ukazuje našemu županstvu; ubogati je naša dolžnost.

Drugi pa je podpisoval v Ameriki nahajajoče se očete in ljudi, ki nimajo otrok itd.

In tak protest naj bi imel kako veljavo! Danes že kolnejo mnogi, ker so šli na limanice brezvestnim ljudskim sleparjem ter preklicujejo svoje podpise, ker so izvedeli, da glavna krivca nista imela toliko poštenja in značajnosti, da bi bila svoj protest vsaj sopedpisala. — Ljudi, nedolžne ljudi pošiljati po kostanj v žrjavico za tuje interese, to pač znajo.

Prižigajo pač po eno svečo bogu in hudiču, da ne bo zamere na nobeno stran. Koliko časa še bo trajalo tako slepomišenje?

Sovražno nam časopisje bi hoteli diskreditirati našega prefekta odv. Pisenti-ja.

Dan za dnevom čitamo v nam nasprotnik časopisih sirovo-ostre napade na naslov našega velezaslužnega prefekta odv. Pisenti-ja. Zakaj? bi se vprašali. Nili naš prefekt tak kot so drugi prefekti v Trstu, Poli in v drugih deželah? In vendar tržaškega, puljskega in druge prefekte nam sovražni slovenski časopisi puste na miru, četudi so bliže njihovim sedežem. Mi pa vemo natančno zakaj, in zato bo od sedaj naprej naša dolžnost, da se ta nečedna dejanja, o katerih smo svoječasno omenili, tudi našim čitateljem obelodanijo, da bodo znali s tehtnico v roki razločevali odkritosrčne značaje od hinavcev, ki bi hoteli s svojo demagogsko nadutostjo splezati na vrhunec... četudi uporabljajoč pri tem za lestvico izmučen hrbet našega ljudstva. O tem mora biti naše ljudstvo popolnoma poučeno, da bo znalo nepristransko soditi in obsoditi. Gospodje v sladkem medsebojnem objemu so se dovolj v teku kakor večnost dolgih petih letih norčevali iz našega ljudstva ter mu še povrhu drli kožo z živega telesa: to govori zgodovina, pre-

Dnevne vesti

Za kuharje žganja!

Tehnični finančni urad iz Vidma nam z dne 18. 9. t. l., št. 8169 poroča sledeče:

V svrhu modificiranja kakršnekoli dosedanje odredbe bodisi od tuk. urada, bodisi onega iz Trsta, ki se je nanašala na žganjekuho, tuk. urad vabi vse lastnike žganjarskih kotlov v deželi, da do 31. dec. f. l. naznanijo to poveljstvu tenčanec finančne straže v svojem okraju.

Naznanitev mora biti napravljena v dvojnatem originalu na posebnih tiskovinah.

V interesu posameznega lastnika je, da priloži naznanitvi prepis prospekta cementiranja, ki je služil za natančno označenje lastnih kotlov še pod prejšnjim režimom. Ena in ista naznanitev zamore označiti več kotlov, ki so last istega gospodarja.

Kdor ne bo do 1. januarja pr. leta na zgornji način naznanil lastnega žganjarskega kotla, bode zapadel po § 23 T. U. postave glede špiritov od 16. 9. 1909 kaznim in globam.

Lastniki žganjarskih kotlov, ki jih praviloma naznanijo in ki namerujejo pozneje kuhati žganje, predložijo tuk. uradu tostvarno prošnjo na kolekovani karti za 1:20 L, zahtevajoč istodobno pravilno poročilo takse.

Na podlagi takih prošenj bode podpisani urad sporočil interesirancem višino davka, ki bi jo morali plačati od 24 ur za žganjekuho. Proti izmeri na tak način določenega davka se zamore v teku 15 dni napraviti rekurz na poseben odbor izvedencev pri finančni intendanci Furlanije.

V slučaju pa, da stranka sprejme določeno takso za vsak kotel, se lahko sestavi izjavo za distiliranje, ki se ima izročiti Finančni Intendanci skupno z rečepisom poštno nakaznice, ki dokazuje, da se je odposlala že prej odmerjena vsota za zahtevani čas na Deželno Tezorerijo v Vidmu. Nato bode tuk. urad dovolil kuhanje žganja, ki se pa ima vselej vršiti pod nadzorstvom zgoraj rečenih finančnih poveljstev. — Nobena kuha žganja ne more biti dovoljena lastnikom kotlov, ki ne bodo posedovali letne licenice, izdane od tuk. tehničnega urada, ali pa onega iz Trsta. — Taka licenca je podvržena taksi 10.15 L ter koleka 2.40 L.

Do 10. 11. 1924 vsi lastniki žganjarskih kotlov, ki namerujejo destilirati žganje iz surovin (trpin, sadja), lastnega ali nakupljenega pridelka za svojo družinsko potrebo, imajo pravico do kuhe po znižani polovični taksi tozadavnega splošnega davka, ki je v veljavi.

Splošni davek za izdelovanje špirta pri s 100 stopnjami moči je 15 L od litra. Navadno žganje pa ima komaj 50 stopinj moči ali še manj; ker pa posestnik ima popusta polovico takse, ga bo tedaj stal dac za žganjekuho 3.75 L od litra.

Kdor noče biti deležen te pravice mora z zgorajomenjeno prošnjo predložiti še:

- 1) Od županstva izdano spričevalo o družinskem stanju, po kateri se določi količina žganja, ki se lahko dovoli po znižani taksi;
- 2) Zemljeknjižni izvleček, ki naj dokaže, da prosilec poseduje sadovnjake ali vinograde;
- 3) Naznanitev špiritov (žganja) v zalogi nad 2 litrov, ako se to ni že prej storilo.

Podpisani urad bode na naznanilnem lističu označil za vsakega posebej največjo količino žganja, ki ga zamore napraviti po znižani taksi, določivši tudi število ur, ki odgovarjajo tolikonemu izdelku.

Inž. načelnik: podp. A. Ortensi.

Kdo je Piero Gobetti? Straža se v zadnji številki zopet zadira na našega velečastitega župana Obljubka, češ, da je hlapčevskega značaja, ker je udano nagovoril najvišjega državnega zastopnika.

Pri tem se sklicuje na avtoriteto nekega Piero Gobetti-ja iz Torina. Da bodo čitatelji vedli zakaj se sklicujejo naši nasprotniki na tega človeka, vam moramo povedati sledeče:

Piero Gobetti je nam osebno znan, ker je radoveden in domišljav človek. Kot tak mora seveda izdajati svoje glasilo »la rivoluzione liberale« in kritizirati vse. Letos ga je prignala radovednost v Gorico, kjer je seveda vtaknil nos povsod in se ga celo naš sotrudnik gosp. Peternel nikakor ni mogel otresti. Gosp. Gobetti se je nato pobratil z gospodi od »gruppo di azione«, ki so seveda naši največji nasprotniki, drugače pa intimni prijatelji gospodov od »Goriške Straže.«

Ko je prišel Gobetti domov se je prepričal, da je fašizem grda stvar in je začel po njem udrihati, radi česar je bil nekaj časa postavljen pod ključ. Ko je prišel zopet na svobodo, je spisal celo knjigo srda proti fašizmu, pri kateri priliki pa je razkril vso svojo moralno gnjilobo in nepoznanje fašistovskih načel.

Naravno je torej, da ko so mu pisali goriški prijatelji o razmerah fašizma med Slovenci, se je mož vstogotil in zapisal trpke besede na naslov našega spoštovanega župana, kateremu pa po svoji zmožnosti in značaju ni niti vreden črevljev odvezati.

godovina, ki je razprostrla na strupene korenike tudi v se-
 v obliki posledic one neoljalne
 kramarske politike. — Mi hočemo naše-
 mu dobremu slovenskemu ljudstvu pri-
 liti kristalnočiste vode v kozarec, da bo
 vsaj vedlo pri čem da je in v kakšnem
 resničnem položaju se nahaja. Načelno
 slepo mišiti in v motnem ribariti v obliki
 osvetne vojne s sosednimi državami, ka-
 kor delajo vsi nam sovražni elementi, ki
 so s svojo skrajno nepošteno in vniče-
 valno politiko napram našemu ljudstvu
 in naši objavi iskali izključno lastne
 sečne koristi. Preveč jih imamo za loka-
 ve in zvite, da bi jim mogli pripisovati
 tako hude pregreške na rovaš njih ne-
 vednosti in nepoznanja italijanske duše
 in srea. Vsak njih migljaj dosedanje ta-
 ko turobne zgodovine Slovencev v Italiji
 nam jasno dokazuje, da je bila njim sre-
 ča in blagostanje teh Slovencev dosledno
 deveta briga, kajti drugače ne bi se po-
 stavljali vselej po robu proti vladajočim
 strujam in se istodobno — na pošten ali
 na nepošten način — z vsemi proti dr-
 žavnostvorečimi strankami in sploh ele-
 menti; kajti resnica zamore biti le ena,
 in izključno ena; ali dober in lojalen dr-
 žavljan, ali pa neoljalni, nezvest držav-
 ljan.

Ljudstvo premisli, presodi in po tem
 se ravnaj!

Umrli je v Gorici znani knjigarnar
 g. Herman Wehrle. Umrli sta tudi g.
 Alojzij Kralj in tipograf g. Ivan Povod-
 nig.

Razkolniki. — V laseh so si spet
 narodni voditelji obeh političnih društev
 »Edinost«, Povod za nove sovražnosti je
 dalo rojstvo novega lista, ki izkaja pod
 naslovom »Gospodarski vestnik«. »No-
 vostrujariji«, tako jih imenuje »Edinost«,
 se upravično boje, da bo novi list delal
 konkurenco »Gospodarskemu listu«.

Zdrava in poštena konkurenca po
 našem mnenju ne more škodovati.

Trabant. — S tem malo častnim
 naslovom je »Edinost« počastila zakup-
 nike davkov. Kaj si pod to besedo misli,
 najbrže sama ne ve. Davčni zakupniki
 v nekdanji goriški deželi so z malimi
 izjemami skozinsko slovenski možje,
 in pošteni. Kakor je že znano, pod Ita-
 lijo ni davkarjev, ampak se oddajo davki
 na javni dražbi v zakup. To je tisto, ka-
 kor je bilo pri nas pred nedavnim časom
 pri pobiranju užitnine. Stvar ni nova,
 Mogoče bi se dalo razpravljati, kateri
 način iztirjevanja je boljši, potom dav-
 karjev ali potom zakupa. Kaj pa to briga
 »Edinost«, glavna stvar je, da udari in da
 potem skrije rep med noge. O grozno
 perečem vprašanju dvojnega obdačenja
 novih pokrajin, po avstrijsko in po ita-
 lijsko, dnevnik »Edinost« ne piše.

Smrtna kosa. — Umrli je v Trstu
 tolminski sodnik višjesodni svetnik Just
 Dietz. Kjer je služboval, povsod so ga
 spoštovali. Pokopali so ga na podgor-
 skem pokopališču pri Gorici.

Popravljalnica vsakovrstnih igrač!

Starši, gotov prihranek imate, ako
 prinesete v prvo popravljalnico raznovr-
 stnih igrač (punčik iz porcelane, celoloi-
 da, gumija, konjičkov, vozičkov, piščalk
 itd.) v Gorici v ulici Carducci št. 9 pri
 Albertu Fiegel (prej papirnica Gasser).
 Kjer vam vsako igračo solidno in po naj-
 nižjih cenah popravijo v Nemčiji izveže-
 bani delavci. Nadomestilne kose (kakor
 glave, roke, noge, lasulje punčikam iz
 raznovrstnih tvarin, istotako nadome-
 stilne kose konjičkom (glavo, nogo, rep
 i. t. d. oseh igralnim strojem) vam v hipu
 prelože za par vinarjev. — To je prva
 popravljalnica te vrste v Gorici, kakršno
 smo dosedaj zelo pogrešali. Popravlja-
 jo se tudi ženski glavniki i. t. d.

Naša gospodarska kriza nas sili, da
 na vseh koncih in krajih mislimo na šte-
 denje. In ravno pri igračah lahko mnogo
 prihranimo, ako stare nesemo v popravo
 Fiegel-ju v Gorico.

Iz Grgarja nam poročajo, da pred dnevi, ko
 je vozil širok Josip čez Preval, je po nesreči

padel pod voz ter pri tem zadobil občutne rane
 na roki in vratu.

Iz Sežane: Na tržni dan 12-10 in 22-10 t. l. je
 bilo pripeljano oziroma prignano, razven vsako-
 vrstnega manufakturnega blaga, železnine, kotlo-
 vine, steklenine, usnja, čevljev, i. t. d. tudi 2145
 glav živine in sicer: Goveje živine: 924 glav,
 Konj 365, prašičev 856.

Kupčija z govejo živino je bila zelo živahna,
 kupčija s konji boljše vrste privovrstna. Kupčija
 s prašiči v starosti od 6—8 tednov po 150 do 180
 lir komad. Večji prašiči po dogovoru. Kupčija z
 manufakuro, železnino, steklenino in drugimi
 predmeti precej živahna. Posebno dobra kupčija
 je bila z čevlji iz Mirna, kateri so zelo močno,
 mojstersko in kakor nalašč za naše ljudstvo na-
 pravljeni.

Na splošno je bil semenj prav dobro obiskan.
 Prihodnji semenj se vrši dne 12 odnosno 22 t. n.
 Kakor je že ljudstvu znano, so v Sežani največji
 živinski in kramarski semnji v celi Julijski Bene-
 čiji. Sežana ima dobre železniške, Automobilne in
 vozne zveze; bodisi za prihod ali odhod ljudstva
 in živine. Postrežba po gostilnah točna in izborna.
 Cene zmerno.

Dajejo v najem sobe, ne da bi to naznanili
 pristojni oblasti. To se je dosedaj redno godilo;
 na tak način se je marsikateri ne »najboljši pri-
 jatelj« policije spretno skrival. Da bi se temu
 prišlo v okom, je začelo oko postave strožje pa-
 ziti na take stvar. Tak prestopek sta med drugi-
 di napravila tudi Josip Droč in Mascalehin Apo-
 lonij, oba gospodar sob.

Izjemno stanje. Kje, za božjo voljo? Saj so
 nastopili skoro normalni časi, in vendar čujemo
 glas o izjemnem stanju. Kje pač, ljudje božji?
 No, v Sv. Kriški občini na Vipavskem, kjer zna-
 jo kovati take proteste, katere so nosili uradne
 osebe iz obč. urada podpisovat, a župan iz stra-
 hu za županski stolček se je pozabil podpisati svo-
 jega patrona nezakonsko dete.

V Sv. Križu je torej proglašeno od strani
 županstva izjemno stanje, da morajo biti vse krč-
 me in gostilne ob 8. uri že zaprte. Tak je befel
 iz faroža, pardon iz obč. urada, pa bog. Kaj nas
 brigajo odloki prefekture in viceprefekture? Tu
 smo gospodarji »midruzve«, pa mirna Bosna. —
 Naši pivci iz Dobravelj pa zahajajo po osmi črez
 cesto h Vičonci v Skrilje. Tako se varujejo in-
 teresi občine!

Meso po 10 L. kg seče mesar Štor v Sv.
 Križu na Vipavskem, ker mu je županstvo to do-
 volilo. V kateri občini je še tako visoka cena?
 V bližnjih občinah že ne in v glavnem mestu Go-
 rici, niti v Trstu ne. Oj, g. župan in njegovi sla-
 ge — podžupani, ki ste bili tako brihtni pri pod-
 pisovanju protesta proti italijanski, ali ste tako
 varovali interese svojih volilcev, da ste dovolili
 tako oderuško ceno mesa — z ozirom na ceno
 goveda!

Vsi javni napisi v italijanski morajo izj-
 niti v občini Sv. Križa na Vipavskem, tako se je
 glasilo ob agitaciji za državnozbornske in občinske
 volitve, ker so v našo sramoto. Po pretoku dveh
 let pa ni izginil niti eden, pač pa je veliko število
 novih. Demagogija na vsej črti.

Poročilo Deželne fašistovske federacije. Gla-
 som tega poročila se razpisuje na dan 2. prih.
 decembra deželni kongres v Vidmu, katerega se
 imajo udeležiti vsi tajniki fašijev ter določeni de-
 legati. Fašij, ki ima do 100 vpisanih članov odpo-
 šljejo 1 zastopnika, oni ki imajo do 250 članov
 odpošljejo 2 zastopnika, fašij s 400 člani odpo-
 šljejo 3 zastopnike, s 600 člani odpošljejo 4 za-
 stopnike in oni z nad 600 člani odpošljejo 5 za-
 stopnikov.

Imenovanja teh zastopnikov se morajo čim-
 prej izvršiti ter Federaciji najkasneje do 30. t. m.
 označena imena določenih delegatov.

Št. Vid nad Vipavo. Dne 19. t. m. po noči
 so še neznan svetrovci vdrli v davčni urad, kjer
 so prevrtali železno blagajno, iz katere so pobra-
 li 50000 L bankovcev ter za 6000 L papirnatih
 vrednot. Oblastva pridno zasleduje svetrovce,
 a do sedaj baje brez uspeha.

Pusti 781.000 L v gostilni in odide. Neki an-
 gleški bankir, po imenu Mr. Askot William je 20.
 t. m. prenočeval v gostilni »Al Friuli«. Zvečer
 je naročil naj ga naslednjega jutra zbudijo zgo-
 daj, ker je imel odpotovati s prvim vlakom v Be-
 netke. A naslednjega dne ga sobarica ne dobi več
 v postelji. Ker pa ni še plačal sobe, steče ta za
 njim na postajo, kjer ga dobi ko je pil v bufetu
 kavo. Mož ji plača svoj dolg in zraven ji še pos-
 dari bogato napitnino. Sobarica se je veselo povr-
 nila domov. Med pospravljanjem sobe pa opazi
 pod posteljo rečene sobe mnogo razmetanih
 »čeka«, ki so izplačljivi na pokazanje pri vseh
 bankah. Vsa iznenadena pokliče gospodarja gos-
 tilne, ki je v naglici telefoniral na kvesturo.
 Kmalu nato prideta na lice mesta komisar dr.
 Diaz in vicekomisar dr. Marocco, ki sta ugotovila
 da vsi čeki v znesku 781.000 L so originalni in
 pravilno izdani od angleških bank. Našla sta v so-
 bi še legitimacijo čudnega moža. Izvršen je bil
 zapisnik o najdenih vrednotah in legitimaciji. Pri
 vsem marljivem poizvedovanju telefonskim in br-
 zojavnim potom se do zdaj ni posrečilo goriški
 kvestori ničesar poizvedeti o res čudnem angleš-
 kem bankirju.

Odgovorni urednik: Jožef Sokol
 Tiska »Narodna tiskarna«
 Izdaja konsorcij »Nove Dobe«

Za prihajajočo sezono!

Tvrdba

Giusto Vuga & C^{omp.}

Telefon 132

GORICA

Corso Verdi 38

Čenjenemu občinstvu se naznanja, da je naša zaloga bogato zalo-
 žena z zadnjimi novostmi:

Za dame: svilene obleke - etamin - platnene, eponge, foulard itd.

Za gospode: velika izbira blaga za obleke, perila, klobukov
 znamenite tvrdke G. B. Borsalino fu Lazzaro iz Aleksandrije in bogata
 zaloga jesenskih oblek in sukenj.

Prvovrstna krojačnica pod nadzorstvom sodruga **A. Gache-ta.**

Sprejema se kožuhovna v varstvo, ter se jamči.
proti molju, ognju in tatvini.

**Velika trgovina z jestvinami
 in kolonijalnim blagom, vina
 in likerjev.**

Na drobno!

Na debelo!

Telefon št. 6.

**Josip Galleusig
 v Št. Petru pri Gorici
 v lastni hiši**

**Zaloga moke, otrobi, žita itd.
 Velika izbira ravnodošlih naj-
 boljše vrste umetnih gnojil,
 kakor tudi vseh potrebščin za
 vinogradnike.**

Cene vsega blaga brez konkurence!

**Vsak naj se osebno prepriča
 v moji trgovini.**

**Vsem dobroznana stara klobučarna
 G. PICH - Dediči**

V GORICI - v ulici Rastello št. 13 - V GORICI

ustanovljena leta 1841, pred kratkim obnovljena

nudi starim (izpred vojne) kakor tudi novim odjemalcem v bo-
 gato založeni klobučarni vseh vrst moških klobukov najboljši
 nakup po konkurenčni ceni, kakor je delala ta klobučarna že
 75 let pred vojno.

**Popravlja, pere, izčisti ter modelira klobuke
 po skoraj predvojnih cenah!**

Prodaja:

Na debelo!

Na drobno!